

Lumbaalipunktio

Lannepistossa otetaan selkäydinnesteestä näyte. Selkäydinnesteen tutkimusta käytetään neurologisten sairauksien selvittämiseksi.

Tutkimukseen valmistautuminen

Tutkimus voidaan tehdä hereillä ollessa, ilokaasua käyttäen tai nukutuksessa. Hereillä ollessa tutkimusta varten ei tarvita esivalmisteluja. Nukutusta ja ilokaasun käyttöä varten saatte erilliset ohjeet valmistautumista koskien.

Tutkimuksen kulku

Näyte otetaan tavallisesti potilaan maatessa kyljellään selkä köyryssä ja polvet koukistettuina mahdollisimman lähelle vatsaa. Polvien väliin voidaan laittaa tyyny mahdollisimman hyvän asennon aikaansaamiseksi. Hoitaja puhdistaa pistoskohdan, minkä jälkeen lääkäri pistää ohuen neulan lannenikamien välistä selkäydinnestetilään. Neula voi sisään viettäessä koskettaa nestetilassa kulkevia hermoja ja aiheuttaa alaraajan tuntemuksia, jotka ovat vaarattomia. Tällöin neulan asentoa muutetaan. Näytteen otto kestää yleensä muutaman minuutin. Elimistö tuottaa uutta selkäydinnestettä jatkuvasti, joten poistettu muutaman millilitran määrä korvautuu nopeasti.

Tutkimuksen jälkeen

Tutkimuspäivänä on hyvä välttää raskasta fyysistä rasitusta, raskaiden taakkojen nostelua tai kumartelua. Pistoskohdassa voi tuntua aritusta pari päivää. Pistoskohta on hyvä pitää kuivana seuraavaan päivään. Noin 30 %:lle potilaista tulee pistoksen jälkeistä päänsärkyä, joka tuntuu tyypillisesti vain istuessa tai seistessä, mutta loppuu makuulla ollessa. Joskus päänsärkyyn liittyy myös huonovointisuutta. Hoitona on vuodelepo mahdollisimman vaakatasossa ja mieluiten ilman korkeaa tyynyä. Kofeiini lievittää särkyä. Pistoksen jälkeinen päänsärky on vaaratonta. Jälkipäänsärkyä ei voida ehkäistä ennalta lääkkeillä, eivätkä särkylääkkeet yleensä auta siihen. Särky loppuu itsestään muutaman päivän kuluessa. Jos päänsärky on voimakasta ja pitkittyy yli neljä vuorokautta, ole yhteydessä hoitavaan yksikköön tai päivystykseen.